

1. ΗΠΑ Η ΜΑΓΑ Η 4Η ΙΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ Η ΝΕΑ ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 04/07/2026 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 04/07/2026

Σελίδα: 1

Η νέα κανονικότητα των ΗΠΑ

«Θεωρούμε αυτές τις αλήθειες αυταπόδεικτες, ότι όλοι οι άνθρωποι δημιουργούνται ίσοι, ότι είναι προικισμένοι από τον Δημιουργό τους με ορισμένα αναφαίρετα Δικαιώματα, ότι μεταξύ αυτών είναι η Ζωή, η Ελευθερία και η επίδιωξη της Ευτυχίας». Το εμβληματικό απόσπασμα είναι από τη Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής. Αυτό το Σάββατο συμπληρώνονται 250 χρόνια από την έγκρισή της. Αντί, όμως, η ιστορική επέτειος να ενώνει τους Αμερικανούς, αντανάκλα τις

ΤΗΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΒΕΡΓΟΛΙΑ

επιτίθεται στις ελευθερίες, στους θεσμούς και στην ίδια την αλήθεια», γράφει χαρακτηριστικά ο επικεφαλής του γραφείου της «Guardian» στην Ουάσιγκτον, Ντέιβιντ Σμιθ, με αποτέλεσμα η επέτειος - ορόσημο να μοιάζει «λιγότερο με γιορτή της ισχυρότερης χώρας του κόσμου και περισσότερο με μελέτη περίπτωσης για το πώς ένα απογοητευμένο, σε αυτοαμφισβήτηση έθνος έπεσε θύμα των πολιτισμικών πολέμων και του ναρκισσισμού του ηγέτη του».

βαθιές διαιρέσεις τους στην εποχή Τραμπ 2.0. Με τις πολιτικές της, η δεύτερη προεδρία του Ντόναλντ Τραμπ έρχεται σε άμεση αντίθεση τα ιδανικά των Ιδρυτών Πατέρων των ΗΠΑ. «Διχάζει την κοινωνία όσο λίγοι και

Σ τον ελληνικό δημόσιο λόγο ακούγεται συχνά η φράση «να γίνουμε/γινόμαστε κανονική χώρα», τις περισσότερες φορές με αναφορά στην ευρωπαϊκή πραγματικότητα και τα ισχύοντα στην ΕΕ. Η φράση χρησιμοποιείται θετικά, υπό την έννοια πως η κανονικότητα και η επαναφορά της επιτρέπει/θα επιτρέψει στην Ελλάδα να αφήσει πίσω της τη ζοφερή περίοδο των Μνημονίων. Με το παρόν κείμενο ισχυρίζομαι πως οι ΗΠΑ, αντίθετως, ολισθαίνουν σε μία κανονικότητα που, 250 χρόνια από την ίδρυσή τους, τις καθιστά ευάλωτες και ανασφαλείς. Η αμερικανική «κανονικότητα» έχει έντονα αρνητική χροιά.

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΣΑΡΟΥΚΑ

NEWS ANALYSIS

Η δημιουργία των ΗΠΑ βασίστηκε στη λογική της εξαίρεσης από τον κανόνα (exceptionalism). Οι ιδρυτές της και τα εκατομμύρια μεταναστών που έσπευσαν στις κάποτε φιλόξενες και κάποτε αφιλόξενες όχθες της οραματίστηκαν μια ζωή ριζικά διαφορετική από εκείνη που είχαν αφήσει πίσω τους. Μια terra incognita όπου θα μπορούσαν να πραγματοποιήσουν τα πιο τρελά τους όνειρα, να δοκιμάσουν τις δυνάμεις τους και να αναμετρηθούν με τις ανθρωπίνες αντοχές σε μια σειρά πεδίων που οι χώρες καταγωγής τους εμπόδιζαν ή αδυνατούσαν να ενστερνιστούν. Το περίφημο αμερικανικό όνειρο βασίστηκε ακριβώς σε αυτή τη θέληση για αλλαγή και εφευρετικότητα και συνδυάστηκε συν τω χρόνω με τεράστια πρόοδο στις επιστήμες και την τεχνολογία. Αυτό αναπόφευκτα δημιούργησε έναν ενάρετο κύκλο αύξησης των εισοδημάτων και του επιπέδου διαβίωσης για πολλούς εκ των πολιτών της χώρας και ανακύκλωσε το παγκόσμιο ενδιαφέρον για τις ΗΠΑ ως τον ιδανικό τόπο προορισμού. Ακόμα και σήμερα, και μόνο η αναφορά στις ΗΠΑ δημιουργεί τα προσφιλή αντανακλαστικά που συνδέονται με τη NASA, το Hollywood και τους κολοσούς του παγκόσμιου εμπορίου και κατανάλωσης.

Είναι προφανές ότι η ιστορία των ΗΠΑ, όπως και καμίας άλλης χώρας, δεν είναι γραμμική. Η εικόνα που παραθέσαμε παραπάνω συνδυάστηκε ανέκαθεν με συγκρούσεις, εμφυλίες, και αιματηρές εξεγέρσεις, διαδηλώσεις και κατανάγκασμούς. Στην

καρδιά όμως όλων των αντιθέσεων και παραδοξοτήτων των ΗΠΑ υπήρχε η πεποίθηση, δηλωμένη ή αδήλωτη, πως οι ΗΠΑ είναι κάτι διαφορετικό: πως ο ιστορικός κύκλος πρόοδου της χώρας έχει δομηθεί σε θεμέλια που διαφέρουν από εκείνα άλλων χωρών και την καθιστούν την επιλεγμένη χώρα (the country of destiny).

Εδώ και μερικές δεκαετίες, και με επιταχυνόμενο ρυθμό, οι ΗΠΑ κανονικοποιούνται σε ολόενα και εντονότερο βαθμό. Οι λόγοι είναι πολυσύθετοι και έχουν να κάνουν με την παγκοσμιοποίηση, την εκρηκτική άνοδο της Κίνας ως αντίβαρο στις ΗΠΑ αλλά και την πρόσφατη επάνοδο του προστατευτισμού και

μασαλλόδοξου απομονωτισμού ως συνταγή πολιτικής επιτυχίας. Ανεξάρτητα από το ποιος παράγοντας εξ αυτών βαραινεί περισσότερο στη ζυγαριά, το σίγουρο είναι πως 250 χρόνια από την ίδρυση των ΗΠΑ, οι πολίτες τους βιώνουν μια καθημερινότητα που πλέον διαφέρει ελάχιστα από εκείνη πολιτών άλλων χωρών (πληθωρισμός, εγκληματικότητα, βία, κλιματική αλλαγή κ.λπ.). Πιο σημαντικό από αυτό όμως είναι το γεγονός πως η ηγεσία των ΗΠΑ επιδιώκει την κανονικότητα και αποστρέφεται τον ιδιαίτερο ρόλο που υποτίθεται πως η χώρα προεβύει ιστορικά. Ειδικά η πολιτική της ομοσπονδιακής κυβέρνησης σε μείζονα θέματα όπως η μετανάστευση, οι δασμοί και η εξωτερική πολιτική καθιστούν τις ΗΠΑ ολόενα και περισσότερο μια ισχυρή και ικανή χώρα, πλην όμως κανονική σε ό,τι αφορά τις φιλοδοξίες και επιθυμίες της.

Η κατά Ρέιγκαν «φωτεινή πόλη στον λόφο» (shining city on the hill) αναμετράται με τον εαυτό της και, μοιλονότι έχει δεκάδες λόγους να αισθάνεται περήφανη για τα πρώτα 250 χρόνια της, επιλέγει να κανονικοποιηθεί και να στενέψει τους άλλοτε ευρείς ορίζοντες της. Από μια τέτοια κανονικότητα, που συνδυάζει την αλαζονεία της ισχύος με την αποκήρυνση του ιδεαλισμού, ωφελούμενοι είναι οι αντίπαλοι των ΗΠΑ.

Ο Δημήτρης Τσαρούκας είναι καθηγητής Διεθνούς Πολιτικής στο Virginia Tech και Senior Fellow του Προγράμματος «Θεόδωρος Κουλουμπίδης» του ΕΥΡΩΜΕΤΙ στην Ουάσιγκτον